

DK

21

OEE Könyvtár
Áll.ÉH. 2018

Erczhegyi Géza

könyvkötészet

Budapest, Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVGF/255/2018.

DK. 471.

Törvényjavaslat

az erdőbirtokhitelről.

1. §.

A kötvény kibocsátására jogosult intézetek az 1897:XXXII. t.-c. 2. §-ában felsorolt követeléseken felül az említett törvény hatálya alá tartozó kötvényeket, a jelen törvény rendelkezései szerint keletkezett olyan követelések alapján is kibocsáthatnak, amelyeknek biztosítására a jelen törvény alá eső erdőbirtokon jelzálogjog van bekebelezve, feltéve, hogy e követeléseknek tőkeösszege a telekkönyvben esetleg bejegyzett előző tehertételekkel együtt nem haladja meg a jelzálogul leköötött erdő talaja és faállománya együttes értékének (3. §.) 60⁰/o-át.

2. §.

Erdőtulajdonos az 1. §. szerint nyújtható kölcsönt csak akkor vehet fel, ha aláveti magát az erdőhasználatra vonatkozó alábbi korlátozásoknak és ezt a telekkönyvbe is bejegyezteti. A telekkönyvi bejegyzést az erdőtulajdonos kérelmére lehet elrendelni.

3. §.

Ha az erdőtulajdonos a hitelt a jelen törvény rendelkezései értelmében kívánja igénybe venni vagy valamely pénzintézet az 1. §. alapján kötvények kibocsátására alapul szolgáló követeléskepen kíván hitelt folyósítani, a jelzálogul leköötendő erdő értékét okleveles erdőmérnökkel kell megállapíttatni és az értékelést felülvizsgálás és az érték végleges megállapítása végett a földművelésügyi miniszterhez kell felterjeszteni.

Ha az erdőhasználatot hatóságilag megállapított és jóváhagyott üzemterv szabályozza, az értékeléshez az erdő üzemtervét és gazdasági térképét is mellékelni kell. Ha az erdőhasználatot ilyen terv nem szabályozza, a használatokat — figyelemmel a hitelező és az erdőtulajdonos érdekeire — az érték felülvizsgálata kapcsán a földművelésügyi miniszter szabja meg.

4. §.

Ha az erdőtulajdonos a jelen törvényből folyó korlátozásoknak magát alávetette, a földművelésügyi miniszter az erdő értékelését felülvizsgálja, a helyes értéket megállapítja, továbbá megállapítja azt is, hogy az erdőből az okszerű gazdálkodás elvei szerint évenként mennyi fatömeget lehet kihasználni, egyúttal a kölcsönrel terhelendő erdőgazdaságot saját közegeivel fokozottabban ellenőrizteti és intézkedik aziránt, hogy az erdőtulajdonos az erdőhasználatot az okszerűség arányain túl igénybe ne vehesse, hanem csupán az okszerű és tartamos gazdaságnak megfelelő fatermést használhassa ki.

5. §.

Ha az erdőtulajdonos a kölcsön felvétele alkalmával kikötött feltételeknek eleget nem tesz, vagy a földművelésügyi miniszter megállapítása szerint nem gazdálkodik okszerűen és e miatt a kölcsön törlesztése kétségessé válhatna, az állam a jelzálogul lekötött erdőt a kölcsön visszafizetésének idejéig, a birtokos költségére állami ellátásba veheti. Az ilyen erdőnek állami ellátásba vételét az alább említett okok alapján a hitelező pénzintézet is kérheti.

Az első bekezdés szerint állami ellátásba vett erdők bevételei az állam részéről kijelölt pénztárba folynak be. Az ekként befolyt bevételeket első sorban a közterheknek, az erdőgazdasággal kapcsolatos kiadásoknak és a kölcsön esedékes részleteinek kifizetésére kell fordítani. Az erdőtulajdonos rendelkezésére csak a jövedelem fenmaradt részét lehet bocsátani.

Ha az erdőbirtok jövedelme az abból kiegyenlítendő terheket és kiadásokat nem fedezi, a földművelésügyi miniszter hivatalból, vagy a hitelt nyújtó pénzintézet kívánságára a birtokos hozzájárulása nélkül is gondoskodhat arról, hogy a hiányzó összeg az erdőtulajdonos egyéb ingatlanaira jelzálogilag biztosíttassék.

6. §.

Ez a törvény kihirdetésének napján lép életbe; ezt a földművelésügyi miniszter, az igazságügyminiszter és a pénzügyminiszter hajtja végre és a végrehajtáshoz szükséges részletes szabályokat mindegyikük a maga ügykörében rendelettel állapítja meg.

Budapest, 1922. évi november hó 16-án.

Szabó István s. k.,
m. kir. földművelésügyi miniszter.

Indokolás

„az erdőbirtokhitelről“ szóló törvényjavaslathoz.

I.

Általános indokolás.

• Az erdő és az abban űzött gazdálkozás nemzetháztartási jelentősége közismeretű.

Az erdőgazdálkodás űzéséhez nemcsak talaj, de megfelelő korfokozatú faállomány is kell. A jelentékeny értékű normális élőfakészlet fentartásának biztosítása ezért nemcsak elsőrendű nemzetháztartási érdek, de az okszerű erdőgazdálkodás elengedhetetlen előfeltétele is.

Az 1879. évi XXXI. t.-c. csak bizonyos birtokkategóriák, az úgynevezett korlátolt forgalmú birtokok erdőállományának fentartását biztosítja, amennyiben csak ezeket kötelezi üzemtervszerű gazdálkodásra. Úgy indokolták annak idején ezt a különleges elbánást, hogy a korlátolt forgalmú erdők birtokosai az erdőknek nem tulajdonosai, hanem csak haszonélvezői s ezért a gazdálkodás szabadságát a jogutódok érdekében célszerű szabályozással korlátozni kell.

Ma, 43 év után megállapíthatjuk, hogy a törvénynek a tartamos gazdálkodást biztosító ezek a rendelkezései a korlátolt forgalmú birtoknál igen jelentékeny vagyonkonzerválást eredményeztek, míg a szabadjára hagyott gazdálkodás a magánbirtok nagyrészenek elpusztulásával járt.

Ha annak idején az ország összes erdőbirtokosait kötelezik az üzemtervszerű gazdálkodásra, az integer Magyarországnak mintegy másfél millió k. hold erdeje maradt volna meg, a középosztály nagyrésze pedig erdővagyonra révén megmenthető lett volna.

Mindenesetre nagy nemzetháztartási kár, hogy a törvényes rendelkezéseket nem egyformán terjesztették ki az összes birtokkategóriákra.

Ennek jelentős voltát az előadottak után még különösen indokolni felesleges.

Ha ugyanis igazolt közgazdasági érdek az erdők fentartása, — pedig az, — úgy annak biztosításánál a nagy hitbizomány és a kis magántulajdonú

erdők között az erdőfentartás biztosításának kérdésénél különbséget tenni nem lehet és nem is szabad.

Az a körülmény, hogy az üzemtervszerű gazdálkodás kötelezettsége a magántulajdonú erdőbirtokra nem vonatkozott, azt eredményezte, hogy az erdőgazdálkodáshoz elengedhetetlenül szükséges fatőkét a birtokosok nemcsak kikezdték, de sok esetben teljesen fel is használták s ezzel az erdőgazdálkodás létalapjait semmisítették meg.

Bizonyára másként alakul a helyzet akkor, ha az erdőbirtokhitel kérdését jó eleve rendezik és ha az erdőállomány hitelképességét biztosítják. A hitelintézetek ugyanis rendszerint csak a talajra hajlandók hitelt nyújtani, erdőre nem, még pedig nyilván abból folyólag, mert a záloglevelek biztosításáról szóló 1876. évi XXXVI. t.-c. 13. §-ának második bekezdése szerint a kölcsönösszeg csak az erdőtalaj értéke $\frac{1}{3}$ -ig terjedhet.

Az erdő fentartásának s ezzel a hitelezésnek nem volt a múltban és máig sincs garanciális biztosítéka. Pedig kívánatos, hogy a rendszerint kevés értékű erdőtalajon lévő, nem egyszer nagyértékű faállomány hitelképes legyen, mert éppen az élőfakészlet nagy értéke biztosíthatja a tulajdonos hiteligenyit. E nélkül a fahasználatokban nem korlátozott birtokos az erdő faállományát dobta a legutóbbi időig áldozatul, hogy pénzszükségletét kielégítse.

Addig is, amíg tételes törvénnyel kötelezhetőek lesznek a szabadforgalmú erdők birtokosai az okszerű gazdálkodásra, pár év előtt a háború esetére szóló kivételes hatalom alapján kiadott rendelettel mondotta ki a kormány azt, hogy minden erdőbirtokos csak az okszerűség arányában használhatja erdeje fatermését. Mindazonáltal ezzel a kormányintézkedéssel még korántsem sikerült az erdőfentartás érdekeit egészen biztosítani, s az okszerű erdőgazdálkodás érvényesülését az ilyen tulajdonjogú erdőkben is elősegíteni.

A múltban különben nem csak a szabadforgalmú birtokok tulajdonosai pusztították élőfakészletüket, erdőállományukat, hanem a korlátolt forgalmú birtokok tulajdonosai is, akik nem egyszer kérelmezték, hogy az üzemterv szerint 10—20 év alatt termelhető fakészletüket egyszerre értékesíthessék.

Ha egy község pl. templomtornyot, vagy jegyzőlakást építeni kívánt; ha egy város vízvezetékét, vagy csatornázást tervezett; legegyszerűbb hitelműveletnek látta és találja ma is azt, hogy 10—20 évi fatermésének előre és egyszerre való igénybevételéhez kérje a kormány hozzájárulását.

A múltban — rendszerint külső befolyásokra — gyakran honorálták is az ilyen kérelmeket, amelyek révén azután nem egy közület erdejének számottevő része került egyszerre eladásra s ennek révén nem egyszer és nem egy erdőbirtokon jó időre megsemmisült az okszerű erdőgazdálkodás létalapja.

Mennyi erdő lett volna megmenthető, ha az erdőbirtokhitel kérdése rendezve lett volna s ha ennek révén arra utalták volna a kérelmezőket, hogy erdejük levágása helyett kölcsönt vegyenek fel az erdőbirtokra. És mekkora értékek lettek volna megmenthetőek a közületek részére csak az által is, ha pl. a mai árakon értékesíthetik a 8 év előtt megtörtént 10 éves faeladás azt a két évi fatermését, amelyet hitelszükséglet kielégítése érdekében már nyolc év előtt adtak el! Nyolc év növedékével tömegben is nagyobb lett volna ez, mint akkor volt; ami nagyobb tételeknél éppen nem alárendelt különbség.

Az erdőbirtokhitel kérdésének teljes rendezetlensége azonban nemcsak az erdők fentartásának kérdésénél volt hátrányosan érezhető. A hitelképesség hiánya hátrányosan befolyásolta a belterjes gazdálkodás kifejlődését is. Hány nagyobb birtok volt forgótőke hiányában kénytelen 10—20 évre

előre eladni fatermését csak azért, hogy vevőt találjon, akinek érdemes az erdő feltárásába, szállítóeszközök létesítésébe olyan tőkét befektetni, mely hosszabb faeladásnál amortizálódik.

Az árkülönbözetek révén igen nagy értékek kerültek ilyen úton prédára s a birtokos igen jelentékenyen rövidült meg.

Nagyok voltak e különbségek a múltban is, de aránytalanul nagyokká nőttek a közelmúltban és a jelenben, úgy hogy a kormány a háború esetére szóló kivételes hatalom alapján kiadott rendelettel intézkedett az iránt, hogy az ilyen faeladási szerződések bírói úton való felülvizsgálását kérelmezni s ezzel az árkülönbőségeknek legalább egy részét a birtokos javára biztosítani lehessen.

Magyar erdőbirtokokba eddig aránylag keveset ruháztak be, azok belterjességét ekként kevésbé fokozták. Ha az erdőbirtokok hitelkérdése rendezve lesz, mód nyílik majd arra, hogy még olyan hitbizományi és egyházi birtokokon is, amelyekben a másirányú hitel biztosításának lehetősége ki van zárva, az ilyen úton való hitel megszerzésével végzett nagyobb beruházások révén, vasutakkal és utakkal tárhassák fel az erdőségeket s mindezzel megvessék alapját a belterjes erdőgazdaság üzésének.

Az erdők fentartásához és az erdőgazdálkodás belterjességének fokozásához fűződő jelentős nemzetháztartási célok szolgálatában s ugyanekkor az erdőtulajdonosok saját érdekében is kívánja tehát a kormány rendezni az erdőbirtokhitel kérdését.

Ismeri a kormány az ingatlanra való hitelszerzés mai nehézségeit; de mert bizik közgazdasági viszonyaink mielőbbi javulásában, az erdészeti törvényalkotások sorozatából nem zárhatta ki ennek a kérdésnek egyidejűleges rendezését sem, előrelátóan gondolva arra, hogy akkorra, amikor a hitelszerzés lehetőségei általában megjavulnak, az erdőbirtokhitel biztosításának se legyen akadálya.

Az államerdészet, az erdészeti igazgatás átszervezése tárgyában egyidejűleg benyújtott törvényjavaslat szerint kiépítve, teljesen alkalmassá lesz arra, hogy a hitelt szerezni kívánó erdőbirtokok tartamos gazdálkodását megfelelő felügyelet mellett biztosítsa s ezzel eloszlassa azt a bizalmatlanságot, mely a hitelintézetekben, főleg bizonyos birtokkategóriáknál az erdők fentartásának és a tartamos gazdálkodásnak kérdéseiben eddig megnyilvánult és a hitelnyújtás bizonytalanságát okozta.

Az állam tehát egy nagy feladatot vállal ezzel is magára annak az erdőbirtokosokat is közvetlenül érintő nemzetháztartási célnak a szolgálatában, mely az erdők fentartásához és a bennük üzött gazdálkodás belterjeségéhez fűződik.

II.

Részletes indokolás.

1. §.

A javaslat 1. §-a tulajdonképpen kiegészítése a hazai pénzüzetek által kibocsátott némely kötvények biztosításáról szóló 1897. évi XXXII. t.-c. 2. §-ának, amennyiben úgy rendelkezik, hogy az e §-okban felsorolt követeléseken felül az említett törvény alapján kötvényeket a törvény rendel-

kezései szerint keletkezett olyan követelések alapján is kibocsáthassanak, amely követelések biztosítására jelzálogul az erdő talaját és a rajta álló állományát kötötték le, feltéve, hogy e követelések tőkeösszege a telekkönyvben esetleg bejegyzett előző tehertételekkel együtt nem haladja meg az erdő talaja és faállománya együttes értékének 60⁰/o-át.

Ezzel a §-szal tehát a javaslat, szemben az 1876. évi XXXVI. t.-c. 13. §-ával, az erdőállomány hitelképességét ismeri el.

2. §.

Ez a §. általánosságban mondja ki, hogy a birtokosnak, ha erdőbirtokára hitelt kíván szerezni, alá kell vetnie magát a hitelt biztosító korlátozásoknak és e korlátozásokat a birtokos kérelmére a telekkönyvbe is fel kell jegyeztetni.

3. és 4. §.

Ezek a §-ok a kölcsön feltételeit írják elő. E feltételek biztosításának részletes előírását a földművelésügyi miniszter által kibocsátandó végrehajtási utasítás lesz hivatva szolgáltatni.

A 4. §. ezenkívül azzal nyújt biztosítást, hogy a kölcsönrel terhelt erdők használatát a földművelésügyi miniszter fekozottan ellenőriztetni fogja.

5. §.

Ez a §. arról az eshetőségről gondoskodik, ha a fokozott ellenőrzés dacára az erdőbirtokos úgy gazdálkodik, hogy a kölcsön törlesztése kétségessé válhatnék. Ebben az esetben az állam a kölcsön visszaterítésének idejéig a birtokos költségére állami ellátásba veszi a kölcsönrel terhelt erdőt, hogy ekként biztosítsa a kölcsön visszafizetésének lehetőségét.

Csak ezzel és az eddig vázolt intézkedésekkel lehetséges az erdő állományának a hitelképességét teljes megnyugvással és minden eshetőségre nézve biztosítani. Ez az intézkedés, mely az államra ugyan újabb feladatot ró, egyik eszköz ahhoz, hogy az erdő további pusztításának gátat vessen a kormány és az erdővagyon konzerválását a tulajdonos érdekében is elősegítse. Az ezen, valamint az előző §-ban tett intézkedések az erdőbirtokra kibocsátott kötvények bonításához teljes biztosítékot nyújthatnak.

6. §.

Ez a szakasz a törvény életbeléptetéséről és végrehajtásáról intézkedik.

Budapest, 1922. évi november hó 16-án.

Beterjeszti:

Szabó István s. k.,
m. kir. földművelésügyi miniszter.

